

Stručni rad

IMENA
METODIČKI MODEL NASTAVNOG SATA

VESNA NOSIĆ

Gimnazija "Matija Mesić"

Slavonija I 8, HR – 35000 Slavonski Brod

Sažetak

Rad je prikaz pripreve i izvođenja nastavne jedinice Imena koja se obrađuje u okviru nastavnog predmeta Hrvatski jezik u nastavnom programu gimnazija u četvrtom razredu. Nastavna jedinica nalazi se u predmetnom području jezik u nastavnoj cjelini / temi Onomastika.

Priprava i izvedba nastavne jedinice sadrži sljedeće elemente: nastavnu cjelinu/temu, nastavnu jedinicu, tip nastavnog sata, metodički sustav, cilj nastavne jedinice, ključne pojmove, odgojno-obrazovna postignuća / ishode učenja: kognitivno područje, psihomotoričko područje i afektivno područje, unutarpredmetnu i međupredmetnu korelaciju, nastavne izvore, sredstva i pomagala, nastavne oblike, nastavne metode i metodičke postupke, literaturu za učenike i nastavnike, dramsku igru i plan ploče.

Prikaz izvedbenog dijela nastavne jedinice sadrži tri dijela: uvodni dio (5 minuta) kojega čini: doživljajno-spoznajna motivacija (dramska igra Baka i Anica, 1. dio), emocionalno-intelektualna pauza, objava doživljaja, najava teme nastavne jedinice, najava ishoda nastavnog sata; središnji dio (30 minuta): obrada novoga gradiva, rješavanje zadataka na nastavnom listiću i čitanje riješenih zadataka; zaključni dio (10 minuta): sinteza (ponoviti i objasniti osnovne pojmove iz onomastike, navesti nove primjere, zadavanje domaće zadaće te izvedba dramske igre Baka i Anica, 2. dio).

Metodički kreativan i dinamičan nastavni sat, osmišljen raznovrsnim oblicima i metodama te nastavnim sredstvima i pomagalima, naveo je učenike da marljivo rade tijekom cijelog sata. Dramska igra s ginjol-lutkama dodatno je motivirala učenike.

Gledanjem i slušanjem, čitanjem i pisanjem, kao i rješavanjem različitih zadataka, učenici su postupno usvojili pojmove iz područja onomastike, razvrstali nove primjere, a zatim su povezali pravopisnu normu s pisanjem imena.

Ključne riječi: antroponimi, antroponomastika, onomastika, toponimi, toponomastika.

1.UVOD

Nastavna jedinica Imena obrađuje se u nastavnom predmetu Hrvatski jezik u nastavnom programu gimnazija u četvrtom razredu. Ova nastavna jedinica nalazi se u predmetnom području jezik u nastavnoj cjelini/temi Onomastika.

Rad donosi prikaz pripreme i izvođenja nastavne jedinice Imena na nastavnom satu održanom u Gimnaziji "Matija Mesić" u Slavanskom Brodu.

Cilj nastavne jedinice je objasniti osnovne pojmove iz onomastike, tj. podjelu imena koju čine: antroponimi (hrvatska osobna imena, prezimena i nadimci, patronimi, matronimi, etnonimi) i toponimi (imena mjesta, voda, gora i planina), hrvatski egzonomi, etnici i ktetici; navesti primjere; razvrstati nove primjere; primijeniti pravopisnu normu u pisanju imena.

Predviđena su sljedeća **odgojno-obrazovna postignuća / ishodi učenja**:

1. **kognitivno područje**: učenici će znati definirati, objasniti i razlikovati osnovne pojmove iz onomastike, prepoznati i razvrstati nove primjere antroponima i toponima, primijeniti pravopisnu normu u pisanju imena
2. **psihomotoričko područje**: učenici će moći grafički prikazati antroponimiju i toponimiju (mentalna mapa), istražiti podrijetlo i značenje svojega imena i imena članova obitelji, istražiti koja su imena i prezimena česta u hrvatskom jeziku, razvijati sposobnost zapažanja, uspoređivanja, razlikovanja i zaključivanja
3. **afektivno područje**: učenici će moći uočavati i osvješčivati vrijednost poznavanja i primjene osnovnih pojmova iz područja onomastike, kao i primjenu pravopisne norme u pisanju imena.

Nastavni sat pripada satu obrade novoga gradiva te lingvističko-komunikacijskom sustavu.

Na satu su korišteni ovi **nastavni izvori, sredstva i pomagala**: dramski tekst, nastavni listić sa zadacima, listić s osnovnim pojmovima iz onomastike, LCD projektor i računalo, ginjol-lutke i zastor, živa riječ nastavnika i učenika. Primijenjeni su sljedeći **nastavni oblici**: čelni, u paru, individualni oblik, **nastavne metode**: metoda pokazivanja, metoda razgovora, metoda čitanja, metoda slušanja, metoda pisanja, metoda rada na tekstu, metoda upućivanja.

Uspostavljena je **unutarpredmetna korelacija**: međuovisnost predmetnih područja – suodnos nastave jezika (pravogovor, pravopis, gramatika, leksikologija i stilistika), nastave književnosti (teorija i povijest književnosti) i jezičnog izražavanja (različite tekstne vrste), kao i **međupredmetna korelacija** (svi predmeti).

Priprava sadrži izvore / literaturu za učenike i nastavnike.

Nastavni sat strukturiran je na sljedeći način:

UVODNI DIO (5 minuta)

1. doživljajno-spoznajna motivacija (dramska igra Baka i Anica, 1. dio)
2. emocionalno-intelektualna pauza
3. objava doživljaja
4. najava teme nastavnog sata
5. najava ishoda nastavnog sata

SREDIŠNJI DIO (30 minuta)

1. obrada novoga gradiva
2. rješavanje zadataka na nastavnom listiću [3: 77.-78.]; Tipovi zadataka preuzeti su od autorice udžbenika; nove zadatke napisala je V. Nosić.)
3. čitanje riješenih zadataka

ZAKLJUČNI DIO (10 minuta)

1. sinteza: ponoviti i objasniti osnovne pojmove iz onomastike, navesti nove primjere
2. zadati domaću zadaću
3. prikazati dramsku igru Baka i Anica, 2. dio.

UVODNI DIO

U uvodnom dijelu nastavnog sata prikazana je dramska igra Baka i Anica, 1. dio koja je poslužila kao doživljajno-spoznajna motivacija. Tekst dramske igre napisala je V. Nosić.

Baka: Jesi li štogod novog naučila danas u gimnaziji, Anice?

Anica: Jesam, bako. Učili smo imena.

Baka: Imena? Šta se tud ima učiti? Valda svako zna kako se zove on, a kako njeko drugi?!

Anica: Učili smo slojeve iz kojih potječu hrvatska imena.

Baka: Kake slojeve? Ma de, nemoj smatat. Valda se hrvatska imena daju po katoličkom

kalendaru ili po starijima u kući, a ne po nekakim slojevima? De da ti baka rastumači: ja sam Ana, ti si Anica. Dali su ti ime po meni. To je taki red u nas. Znaš, dite. Nikake slojeve mi nismo tražili kad smo dicitovali imena.

Anica: Imena se, bako, nalaze u slojevima. To smo danas učili. Slušaj: strinino ime Vesna došlo je iz slavenskog sloja, ime bratića Domagoja iz hrvatskog narodnog sloja, a ime našeg susjeda Marija je posuđeno iz jednog stranog jezika.

Baka: Mario je posudito ime?! A otkalen?

Anica: Iz talijanskog jezika.

Baka: To sam mogla i očekivat. Snaša Manda furtom nješta posuđuje po selu. Nije čudo da je

i ditetovo ime posudila iz stranjskog jezika.

Anica: Pa i ime našeg premijera Plenkovića je posuđeno.

Baka: Znam to. A otklen?

Anica: Iz ruskog jezika.

Baka: Iz ruskog? K'o da se ni mog'o lipo zvat Andrija kako se naš svit zove nego po ruski– Andrej. E, moj svitu! Svašta ću još naučit od tebe, sinko. Eto, fala, unuko, na poduki. Za danas mi je dosta škole. Odo' ja kuvat gra'. Tud mi neće trebat doškolavanje.

Nakon emocionalno–intelektualne pauze učenici su izrazili svoj doživljaj dramske igre: iznenađenost zanimljivim tekstom. Najavljena je i projicirana tema nastavnog sata, a zatim su najavljeni ishodi nastavnog sata: učenici će naučiti osnovne pojmove s primjerima iz imenoslovlja, zatim će razvrstati nove primjere te na kraju primijeniti pravopisnu normu u pisanju imena.

U uvodnom dijelu sata od **nastavnih oblika** korišten je čelni oblik rada, a od **nastavnih metoda**– metoda pokazivanja, metoda govorenja, metoda slušanja i metoda pisanja.

SREDIŠNJI DIO

U središnjem dijelu nastavnog sata nastavnica je u tri dijela objasnila osnovne pojmove iz imenoslovlja; izlaganje je pratila projekcija: uz svaki pojam nalazila se definicija i primjer. Učenici su dobili nastavne listiće sa zadacima; zadatke su rješavali u tri dijela, a potom su čitali rješenja.

U središnjem dijelu sata od **nastavnih oblika** rabljen je čelni oblik rada, rad u paru i individualni oblik rada, a od **nastavnih metoda**–metoda izlaganja, metoda pisanja, metoda čitanja i metoda upućivanja.

ZAKLJUČNI DIO

U zaključnom dijelu nastavnog sata učenici su dobili nastavne listiće; na svakom listiću nalazio se jedan pojam iz onomastike. Učenici su objasnili zadane pojmove, a zatim su svakom pojmu dali novi primjer.

Pri kraju sata učenicima je zadana domaća zadaća: trebaju riješiti 6. zadatak na nastavnom listiću i zadatke u radnoj bilježnici na 31. i 32. stranici.

Na samom kraju sata prikazana je dramska igra Baka i Anica, 2. dio.

Anica: Bako, možeš li mi pomoći napisati zadaću?

Baka: Ja?! Šta trebaš?

Anica: Trebam napisati i objasniti desetak obiteljskih nadimaka u našem selu.

Baka: Dobro. Piši: Šestoprstini (on ima šest prstiju na jednoj ruci), Sikerini (dida Pera najbolje oštri sikere), Laprdanovi (pokojni dida volio je pričat bezveze), Živinarovi (to je naš veterinar, on liči našu živinu), Guskini (imaju najviše gusaka u selu), Gazda Janjini (baba Janja oduvik je glavna u kući), Licitarovi (oni prave i prodaju licitarske svaštarije) pa ondak Zvonarevi (to smo mi – moj čovik zvoni u našoj crkvi). Je l' to dosta il' da krenem dalje po selu?

Anica: Dosta mi je to. Puno hvala, bakice. Imat ću lijepu zadaću, autohtonu.

Baka: Kaku? Auto...auto...? De mi ponovi.

Anica: Autohtonu, bako. To znači izvornu.

Baka:Pa naravno. Obiteljski selski nadimci i ja, mi smo sto posto izvorni... šokački.

LITERATURA/IZVORI:

1. ZA UČENIKE:

- Dujmović-Markusi, Dragica; Pavić-Pezer, Terezija. 2014. Fon-Fon 4, udžbenik. Profil. Zagreb.

2. ZA NASTAVNIKE:

- Dujmović-Markusi, Dragica; Pavić-Pezer, Terezija. 2014. Fon-Fon 4, udžbenik. Profil. Zagreb.
- Dujmović-Markusi, Dragica; Bogdanović, Mirjana; Mlačić-Brakus, Ljiljana. 2014. Fon-Fon 4, priručnik za nastavnike hrvatskoga jezika. Profil. Zagreb.

Struktura nastavnog sata predložena je u tablici; sadrži sljedeće elemente: etape nastavnog sata i njihovo trajanje, sadržaj nastavne situacije, nastavne oblike, nastavne metode i metodički postupke, aktivnosti učenika te nastavna sredstva i pomagala.

ETAPE	SADRŽAJ	NASTAVNI	AKTIVNOSTI	NASTAVNI
-------	---------	----------	------------	----------

NASTAVNOG SATA I NJIHOVO TRAJANJE	NASTAVNE SITUACIJE	OBLICI	UČENIKA	IZVORI, SREDSTVA I POMAGALA
		NASTAVNE METODE		
		METODIČKI POSTUPCI		
1.UVODNI DIO (5 minuta)				
doživljajno- spoznajna motivacija	PRIKAZATI DRAMSKU IGRU BAKA I ANICA, 1.dio	metoda pokazivanja čelni oblik	Učenici gledaju dramsku igru.	živa riječ nastavnice i učenice ginjol-lutke i zastor
emocionalno- intelektualna pauza				
objava doživljaja	-Kako vam se svidjela dramska igra? -Zanimljiva je, posebno bakin govor.	metoda razgovora	Učenici objavljuju svoje doživljaje dramske igre.	živa riječ nastavnice i učenika
najava nastavne jedinice	-O čemu su baka i Anica razgovarale? -O osobnim imenima. NAJAVITI I NAPISATI NASLOV NASTAVNE JEDINICE	metoda razgovora metoda slušanja čelni oblik	Učenici iznose svoja zapažanja.	živa riječ nastavnice i učenika
	-Dakle, razgovarale su o imenima. Imena su naslov naše današnje nastavne jedinice.	metoda govorenja metoda slušanja metoda pisanja čelni oblik	Učenici pišu naslov nastavne jedinice.	LCD projektor i računalo/grafoskop i prozirnica/ploča i kreda
najava ishoda nastavne jedinice	NAJAVITI ISHODE NASTAVNE JEDINICE Danas ćemo naučiti osnovne pojmove iz imeno-slovlja i navesti osnovne primjere.	metoda govorenja metoda slušanja čelni oblik	Učenici slušaju.	živa riječ nastavnice

	Nakon toga ćemo			
--	-----------------	--	--	--

	-Individualni odgovori	metoda čitanja	Učenici čitaju	živa riječ učenika
<p>2.SREDIŠNJI DIO (30 minuta)</p> <p>obrada novoga gradiva</p>	<p>razvrstati nove primjere i povezati pravopisnu normu s pisanjem imena.</p> <p>OBJASNITI OSNOVNE POJMOVNE IZ ONOMASTIKE Onomastika ili imenoslovlje je dio leksikologije koji proučava imena. Onomastik je naziv za vlastito ime. Apelativ je opća imenica. Antroponomastika proučava imena ljudi. Toponomastika proučava zemljopisna imena. Imena se dijele u dvije skupine: antroponime (imena ljudi) i toponime (zemljopisna imena).</p>	<p>metoda izlaganja metoda slušanja metoda čitanja metoda pisanja čelni oblik</p>	<p>Učenici slušaju, čitaju i zapisuju osnovne pojmove.</p>	<p>živa riječ nastavnice LCD projektor i računalo/grafoskop i prozirnica/ ploča i kreda</p>
<p>obrada ANTROPONIMA</p>	<p>PODIJELITI UČENICIMA NASTAVNE LISTIĆE</p> <p>Preuzmite nastavne listiće. Radit ćete u paru. Pročitajte i riješite prvi zadatak. Imate 5 minuta za rad. (Kada učenici završe s radom, nastavnica proziva učenike da pročitaju rješenja zadatka.) -Tko želi izložiti rezultate rada svoga para o IMENIMA? PROČITATI RIJEŠENI ZADATAK</p>	<p>metoda upućivanja metoda rada na tekstu metoda čitanja metoda pisanja rad u paru</p>	<p>Učenici uzimaju nastavne listiće.</p> <p>Učenici rješavaju 1. zadatak.</p>	<p>nastavni listići živa riječ nastavnice</p>
<p>obrada imena</p>		<p>metoda govorenja čelni oblik</p>		<p>živa riječ nastavnice</p>

<p>obrada nadimaka</p>	<p>-Zapišite u bilježnicu osnovne slojeve iz kojih potječu hrvatska imena.</p> <p>-Ljudi su u prošlosti uz imena dobivali i nadimke. Nadimci su predstavljali "prijelaz" od imena prema prezimenu. Nadimci se dijele na osobne i obiteljske.</p> <p>-Riješite drugi zadatak na nastavnom listiću. Radite u paru. Imate 4 minute za rad. (Kada učenici završe s radom, nastavnica proziva učenike da pročitaju rješenja zadataka.)</p>	<p>individualni oblik</p> <p>metoda govorenja metoda slušanja metoda čitanja metoda pisanja čelni oblik</p> <p>metoda izlaganja metoda slušanja metoda čitanja metoda pisanja čelnik oblik</p> <p>metoda upućivanja metoda rada na tekstu metoda čitanja metoda pisanja rad u paru</p>	<p>rješenja 1. zadatka.</p> <p>Učenici slušaju, čitaju i zapisuju.</p> <p>Učenici slušaju, čitaju i zapisuju.</p>	<p>živa riječ nastavnice LCD projektor i računalo/grafoskop i prozirnica/ploča i kreda</p> <p>živa riječ nastavnice LCD projektor i računalo/grafoskop i prozirnica/ploča i kreda</p> <p>živa riječ nastavnice nastavni listić</p>
<p>obrada prezimena</p>	<p>-Tko želi izložiti rezultate svoga para o PREZIMENIMA?</p> <p>PROČITATI RIJEŠENI ZADATAK</p>	<p>metoda govorenja čelni oblik</p>		<p>živa riječ nastavnice</p>
<p>obrada toponima</p>	<p>-Individualni odgovori</p> <p>-A sada riješite treći zadatak na nastavnom listiću. Radite u paru. Imate 3 minute za rad.</p> <p>(Kada učenici riješe dobiveni zadatak, nastavnica proziva jednog učenika.)</p> <p>-Tko će pročitati odgovore svog para o ZEMLJOPISNIM POJMOVIMA?</p>	<p>metoda čitanja individualni oblik</p> <p>metoda upućivanja metoda rada na tekstu metoda čitanja metoda pisanja rad u paru</p> <p>metoda govorenja čelni oblik</p>	<p>Učenici čitaju rješenja 2. zadatka.</p> <p>Učenici rješavaju 3. zadatak.</p>	<p>živa riječ učenika</p> <p>živa riječ nastavnice nastavni listić</p> <p>živa riječ nastavnice</p>

<p>obrada ekonima, hidronima, oronima</p>	<p>PROČITATI RIJEŠENI ZADATAK</p> <p>-Individualni odgovori</p>	<p>metoda čitanja individualni oblik</p>	<p>Učenici čitaju rješenja 3. zadatka.</p>	<p>živa riječ učenika</p>
<p>obrada etnika, ktetika, egzonima</p>	<p>-Ekonomi ili oikonomi su imena naseljenih mjesta. Hidronimi su imena voda, a oronimi imena gora i planina. Imena stanovnika naseljenih mjesta zovu se etnici, posvojni pridjevi izvedeni iz imena naseljenih mjesta zovu se ktetici, a egzonim je hrvatsko ime za naseljeno mjesto izvan Hrvatske. Tu su i primjeri. -Riješite četvrti i peti zadatak na nastavnom listiću. Zadatke će svatko sam rješavati. Imate 5 minuta za rad. (Kada učenici završe s radom, nastavnica proziva učenike da pročitaju odgovore.) -Tko želi pročitati odgovore?</p>	<p>metoda izlaganja metoda slušanja metoda čitanja metoda pisanja čelni oblik</p>	<p>Učenici slušaju, čitaju i zapisuju.</p>	<p>živa riječ nastavnice LCD projektor i računalo/grafoskop i prozirnica/ploča i kreda</p>
<p>3. ZAKLJUČNI DIO (10 minuta)</p>	<p>PROČITATI RIJEŠENE ZADATKE</p> <p>-Individualni odgovori</p>	<p>metoda čitanja individualni oblik</p>	<p>Učenici rješavaju 4. i 5. zadatak.</p>	<p>nastavni listić</p>
<p>sinteza</p>	<p>PONOVITI I OBJASNITI OSNOVNE POJMOVE</p> <p>-Ponovit ćemo i objasniti osnovne pojmove iz onomastike.</p>	<p>metoda čitanja individualni oblik</p> <p>metoda upućivanja čelni oblik</p>	<p>Učenici čitaju rješenja 4. i 5. zadatka.</p>	<p>živa riječ nastavnice</p>

domaća zadaća	<p>PODIJELITI UČENICIMA LISTIĆE S POJMOVIMA</p> <p>-Preuzmite listiće. Na svakom listiću zapisan je jedan pojam kojega učenik treba objasniti i dati novi primjer.</p> <p>-Individualni odgovori</p>		<p>Učenici uzimaju listiće s pojmovima.</p> <p>Učenici objašnjavaju pojmove i daju nove primjere.</p>	<p>listići s pojmovima iz onomastike</p> <p>Živa riječ učenika</p>
	<p>ZADATI DOMAĆU ZADAĆU</p> <p>-Za domaću zadaću riješite 6. zadatak na nastavnom listiću i zadatke u radnoj bilježnici na 31. i 32. stranici.</p>	<p>metoda čitanja metoda govorenja individualni oblik</p> <p>metoda govorenja metoda slušanja metoda pisanja čelni oblik</p>	<p>Učenici zapisuju zadatke za domaću zadaću.</p>	<p>Živa riječ nastavnice</p>
	<p>PRIKAZATI DRAMSKU IGRU BAKA I ANICA, 2. DIO</p>	<p>metoda pokazivanja čelni oblik</p>	<p>Učenici gledaju dramsku igru.</p>	<p>Živa riječ nastavnice i učenice ginjol-lutke i zastor</p>

2.ZAKLJUČAK

Metodički kreativan i dinamičan nastavni sat, osmišljen raznovrsnim oblicima i metodama te nastavnim sredstvima i pomagalicama, naveo je učenike da marljivo rade tijekom cijelog sata. Dramska igra s ginjol-lutkama dodatno je motivirala učenike.

Gledanjem i slušanjem, čitanjem i pisanjem, kao i rješavanjem raznih zadataka, učenici su postupno usvojili osnovne pojmove iz područja onomastike, razvrstali nove primjere, a zatim su znalački povezali pravopisnu normu s pisanjem imena.

3.LITERATURA

- [1.]Anić, V. (1991.). Rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb : Novi Liber.
- [2.]Barić, E. i suradnici. (1999.). Hrvatski jezični savjetnik. Zagreb : Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Pergamena i Školske novine.
- [3.]Dujmović–Markusi, D. (2014.). Fon-Fon 4, udžbenik hrvatskoga jezika za četvrti razred gimnazije. Zagreb : Profil.
- [4.]Dujmović–Markusi, D.; Bogdanović, M.; Mlačić–Brakus, LJ. (2014.). Fon. Fon 4, priručnik za nastavnike hrvatskoga jezika. Zagreb : Profil.
- [5.]Jozić, Ž. i suradnici. (2013.). Hrvatski pravopis. Zagreb : Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Čakovec: Zrinski.
- [6.]Rosandić, D. (2005.). *Metodika književnoga odgoja*. Zagreb : Školska knjiga.

**Nastavni listić (Imena)
Zadaci**

1. Povežite pojam na lijevoj strani s nizom imena na desnoj strani pa ćete saznati osnovne slojeve iz kojih potječu hrvatska **IMENA**.

1. sloj posuđenih imena	Dijana, Mišela, Elvis, Majk
2. sloj pomodnih imena	Tanja, Katja, Dionizije, Bruno
3. sloj hrvatskih narodnih imena	Hasan, Muhamed, Nadira, Fikreta
4. sloj orijentalnih imena	Borna, Hrvoje, Vjera, Zvonimir
5. sloj slavenskih imena	Eva, Marija, Petar, Stjepan
6. sloj kršćanskih imena	Morana, Vuga, Zdeslav, Ladislav

2. Povežite niz prezimena na lijevoj strani s pojmom na desnoj strani pa ćete saznati osnovne slojeve iz kojih potječu hrvatska **PREZIMENA**.

1. Karlovčan, Zagorec, Mađar, Horvat	nadimci
2. Čutura, Obad, Žeravica, Debelić	imena mjesta, pokrajina, zemalja
3. Stipić, Perić, Marić, Anić	zanimanja
4. Kovačević, Lončarević, Puškarić	osobna imena

3. Razvrstajte sljedeća imena u tablicu pa ćete dobiti **ZEMLJOPISNE POJMOVE**.

Velika Kapanica, Sava, Velebit, Tih ocean, Gundinci, Sljeme, Donji Andrijevi, Drava, Papuk

imena mjesta	imena gora/planina	imena voda

4. Ispravite pogreške u pisanju vlastitih imena.

aleksandar veliki, karlo debeli, rikard lavljeg srca, sulejman prvi veličanstveni, janko polić kamov, marija jurić zagorka, karlo treći, onaj koji nosi svoj kanu, pavao ritter vitezović, katarina velika

5. Izvedite **ETNIKE** i **KTETIKE** od navedenih riječi.

	etnik	ktetik
Split		
Osijek		
Rijeka		
Prag		
Rim		

6. Riješite premetaljke pa ćete dobiti osnovne pojmove iz **IMENOSLOVLJA**.

1. O, MATA, NISKO! _____
2. ONI, MIRO _____
3. TAPIR, ON, MI _____
4. ANTO, MIR, PONI _____
5. TAMNI MIRO _____
6. TONE, MINI _____
7. HRID, ONI, MI _____
8. ENO MIKI! _____
9. K TENI _____
10. K TETKI _____

**Nastavni listić (Imena)
Rješenja**

1. Povežite pojam na lijevoj strani s nizom imena na desnoj strani pa ćete saznati osnovne slojeve iz kojih potječu hrvatska **IMENA**.

1. sloj posuđenih imena	Tanja, Katja, Dionizije, Bruno
2. sloj pomodnih imena	Dijana, Mišela, Elvis, Majk
3. sloj hrvatskih narodnih imena	Borna, Hrvoje, Vjera, Mislav
4. sloj orijentalnih imena	Hasan, Muhamed, Nadira, Fikreta
5. sloj slavenskih imena	Morana, Lada, Zdeslav, Ladislav
6. sloj kršćanskih imena	Eva, Marija, Petar, Stjepan

2. Povežite niz prezimena na lijevoj strani s pojmom na desnoj strani pa ćete saznati osnovne slojeve iz kojih potječu hrvatska **PREZIMENA**.

1. Karlovačan, Zagorec, Mađar, Horvat	imena mjesta, pokrajina, zemalja
2. Čutura, Obad, Žeravica, Debelić	nadimci
3. Stipić, Perić, Marić, Anić	osobna imena
4. Kovačević, Lončarević, Puškarić	zanimanja

3. Razvrstajte sljedeća imena u tablicu pa ćete dobiti **ZEMLJOPISNE POJMOVE**.

Velika Kopanica, Sava, Velebit, Tihi ocean, Gundinci, Sljeme, Donji Andrijevići, Drava, Papuk

imena mjesta	imena gora/planina	imena voda
Velika Kopanica	Velebit	Sava
Gundinci	Sljeme	Tihi ocean
Donji Andrijevići	Papuk	Drava

4. Ispravite pogreške u pisanju vlastitih imena.

Aleksandar Veliki, Karlo Debeli, Rikard Lavljeg Srca, Sulejman Prvi Veličanstveni, Janko Polić Kamov, Marija Jurić Zagorka, Karlo Treći, Onaj Koji Nosi Svoj Kanu, Pavao Ritter Vitezović, Katarina Velika

5. Izvedite **ETNIKE** i **KTETIKE** od navedenih riječi:

	etnik	ktetik
Split	Splićanin, Splićanka	splitski
Osijek	Osječanin, Osječanka	osječki
Rijeka	Riječanin, Riječanka	riječki
Prag	Pražanin, Pražanka	praški
Rim	Rimljanin, Rimljanka	rimski

6. Riješite premetaljke pa ćete dobiti osnovne pojmove iz **IMENOSLOVLJA**.

1. O, MATA, NISKO!	onomastika _____
2. ONI, MIRO	oronimi _____
3. TAPIR, ON, MI	patronimi _____
4. ANTO, MIR, PONI	antroponimi _____
5. TAMNI MIRO	matronimi _____
6. TONE, MINI	etnonimi _____
7. HRID, ONI, MI	hidronimi _____
8. ENO MIKI!	ekonimi _____
9. K TENI	etnik _____
10. K TETKI	ktetik _____

Plan ploče

Imena

- **onomastika** ili **imenoslovlje** – dio leksikologije koji proučava imena
- **onomastik** – naziv za vlastito ime (Anica)
- **apelativ** – opća imenica (zadaća)
- **antroponomastika** – proučava imena ljudi
- **toponomastika** – proučava zemljopisna imena

PODJELA IMENA

– imena se dijele u dvije skupine:

- a) **antroponimi** – imena ljudi
- b) **toponimi** – zemljopisna imena

1. ANTROPONIMI

– ljudi su u početku imali **samoosobna imena** – kasnije se pojavljuju **nadimci** – u 16. st. javljaju se **prezimana**

1. Imena

– **osnovni slojevi iz kojih potječu hrvatska imena:**

1. **slavenski sloj:** Buga, Vesna, Lada, Ladislav
2. **kršćanski sloj (hebrejska, grčka, latinska imena):** David, Sara, Marija, Pavao
3. **sloj hrvatskih narodnih imena:** Tomislav, Višeslav, Vjera, Zdravka
4. **orijentalni sloj (arapska, perzijska, turska imena):** Osman, Aida, Alma
5. **sloj posuđenih imena:** Nataša, Igor (ruska), Bruno, Mario (talijanska)
6. **sloj pomodnih imena:** Mišela, Šeherezada, Elvis, Marčelo

2. Nadimci

– nadimci se uglavnom nadijevaju po nekoj istaknutoj osobini, često su podrugljivi i šaljivi
dijele se na:

- a) **osobne (individualne):** Debeli, Dugi, Cvikeraš, Bucka
- b) **obiteljski:** Zvonarovi, Kovačevi

3. Prezimana

– prezimana su stalna, nepromjenljiva, nasljedna i zakonski obvezatna

– najčešći **slojevi/izvori iz kojih potječu hrvatska prezimana:**

1. **osobna imena majke ili oca:** Anić, Marković, Šimić
2. **zanimanja:** Kovač, Mlinarić, Lončar
3. **nadimci:** Debelić, Brzica, Naglić
4. **imena pokrajina, gradova, zemalja:** Posavac, Ogulinec, Mađar

– **patronimi** – prezimana nastala od očevog imena: Mato – Matić

– **matronimi** – prezimana nastala od majčinog imena: Mara – Marić

– **etnonimi** – imena naroda i etničkih skupina: Talijani, Baski

2. TOPONIMI

– **podjela toponima:**

1. **ekonimi ili ojkonimi** - imena naseljenih mjesta: Osijek, Oprisavci
2. **hidronimi** - imena voda (rijeka, jezera, mora i sl.): Kupa, Modro jezero, Tihi ocean
3. **oronimi** - imena gora, planina: Dinara, Dilj gora

– **etnici** - imena stanovnika naseljenih mjesta: Osječanin, Beravčanin

– **ktetici** – posvojni pridjevi izvedeni iz imena naseljenih mjesta: osječki, beravački

– **egzonimi** – hrvatsko ime za naseljeno mjesto izvan Hrvatske: Wien – Beč